

ACC. N:R M. 14227: 1-9.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: Småland Upptecknare: Ingemar Johansson, Markaryd
Härad: Lunavbo Berättare: " " "
Socken: Markaryd Berättarens yrke: husföreståndarinna
Uppteckningsår: 1956 Född år 1898 i Heinryd

Emigration. s. 1-9.

Lu F 103.

Emigration

I senare hälften av 1800-talet mätte folket i våra bygder
hava haft det svårt att finna sin bärning i hembygden,
sy emigration till andra länder, var så vanligt att det fanns
korapptat något hus i denna trakt, där iake en eller flera
i familjen for öfver till ett annat land. Både vid denna
tid och långt tidigare, vela vi bestämt att familjeförsörjare och
även unga män, skaffade sitt uppehälle genom handel i
andra länder och då främst Tyskland, Ryssland och Danmark.
För en om en och annans stannade kvar i det nya landet,
bosatte sig där, och kom aldrig tillbaka till bygden, kan det
dock ike jämföras med den stora emigration till Amerika,
som i nämnda tid lämnade så stora spår i dessa
bygder.

1 Ingen undrar på att det såg fröklöst ut att försörja sig
och de sina, genom tillverkning av värskeles, ty det var
den enda tillgång man hade i denna trakt, därest man
ej hade möjlighet att skaffa sig en gård och bliva hemmäsägare

Suf 103
1,

Propaganda från det nya landet saknades ej. Vissl var
arbetsförfäntan i Amerika på den tiden, långt före våra
förfäntanden och det var ju heller ingen svårighet med inrese-
killetänd. Det berättas, att man kunde bestämma sig för att
komma den ena dagen, och ge sig iväg den andra. Detta,
och mycket annat, gjorde sitt till, att man började att lyssna
till talat om "guldlandet" i väster, där fanns varken kung eller
kittsliga präster. Svårigheter, som man eventuellt kunde möta,
sag man enast om. Att sådana också förekom, framgick
tydligt av alla de brev, som särskilt de första åren
med lita mellanrum behade sig till hembygden från våra
emigranter. Ett av problemen, som tyman hade så svårt
att övervinna, var tydligen språket, som när det gäller
de äldre, säkerligen aldrig övervanns. Inlag, att en husmor
med fem- sex minderåriga barn, skulle sköta hemmet
ensam i det nya landet, (så sådana familjer reste
just från denna by år 1892) att det just icke blev
någon tid över till språkstudier. Att man förre arbeten

tog sikte på sådana platser, där man förut hade anköriga,
 eller där man antagligen skulle vara bosatta, är en given sak.
 De nämnda familjerna och många med dem, som reste
 senare, bosatte sig i den lilla staden Redway i Pensy-
 vania, och har aldrig velat flytta från denna svensk-
 talande stad. I stort sett umgås man endast med
 sina landsmän, och följaktligen behåller man seder och
 bruk från hembygden. Tydliga redogörelser för julstöt,
 julfirning och andra traditioner, fångar vi genom brev
 från dessa våra anförvanter (de nämnda familjerna
 var nämligen båda mina farbröders) i Sverige.
 Huru gärna berättade inte fadern stora, in i minsta detalj,
 om julförberedelserna, ända från den dagen då helgfesten
 lades i båt, tills alla julagillt vara överakända.
 Ett denna lirdige konstant uppehöll, så länge de gamla
 föräldarna lede, firades för ingen, men att man även
 sedan skildes med hembygden och förhållandena där,
 villna de brev som ända in till närvarande tid värlats.

med hembygden och släktingar där. Sedan sju år tillbaka,
har nu alla dessa gamla gått ur tiden, men det märks tydligt
att samma anda behärskar nästa generation, och trots det att
de flesta äro födda i Amerika, har kärleken till Sverige or-
dinas föräldrar blivit så inpräntad hos dem, att de rent or-
beakta vårt land som sitt fädernesland. Heltat hara de
unga ingått äktenskap med svenskar, vilket också har sin
dräga del i, att man inte uteslutande koncentreras sig
till den egna familjen, utan också gör Sverige den äran
särskt med brev som ett och annat personligt besök.

4 Så gott som alla befolkningsskategorier voro representerade
i emigrationen då för tiden. De här båda nämnda familj-
försorgare hade i hemlandet haft var sitt litet jordbruk,
kombinerat med värskedhandel, men några år senare
resde gyllerligare två stora familjer, den ena hemmans-
ägare den andre somed. Spräddare var också ett yrke
som lockade sig bättre i Amerika, varför också ett par
sådana vid samma tid gav sig i väg för att "gräva guld".

5
Lenn man på den tiden gärna uttryckte sig.. Ett unga
människor, fäder, mön och kvinnor kände över till Amerika, var
bara som det skulle, menade men. En del av dessa kommo
naturligtvis tillbaka igen till hemlandet, men det vill synes
som då man föll smek på de goda förfärderna, ville man
ogärna gå in på de förhållande som då för tiden rådde
här. Därför blev det i många fall reor fram och åter
och som exempel skall jag nämna min yngste farbror,
som på 24 år, var över till Amerika ike mindre än sex
gänger. Ett det var bara som latsade det sina sysskon
och många andra, därans kände inga tvivel. Tydligen
kärpte han dem på Leven ochia, och skaffade dem passande
sysselsättning. Sen som reser till Amerika måste säga
med i beräkning hundaren, (de första men) lät det, och att de
kunna vara både länge och kortare beroende på olika individer,
han även den verfarne med lätthet kända ut. Somliga
"lög sig ut," som man sade: andra var frindes, och skälen
kunde väl vara oerligt olika, men många menade att

Klimatet var rent olidligt därute. Men någon kan sagt,
att svårigheter äro till för att övervinna och om man känner
små lönningar, så de inte tappat i första laget. So är knappast
troligt att man stannade för alltid i Amerika, om den enda
orsaken att man ej hade möjlighet att fara hem, utan fastmer
därför, att man efter hand vände sig vid förhållandena och
växte in i miljö, särskilt då det gäller det unga gardet.
Trots att väsnpliken, då för tiden var så kort, att det blott
räknades i veckor eller dagar, tycks det i många fall ha
varit en faktor att räkna med, ty då den unge mannen
hann upp i den åldern, att väsnpliken blev aktuell, för
medelbärande, hörde man så ofta: "Jag stinker väl över jorden
en vacker dag" och besluten ingavade till handling.
Peterson på Ribersdal, en klok och kunnig man, hjälpte många
unga män med de erforderliga papperarna.
För de unga, som hade familjen under sak, då de skulle kallas
på" var det väl inte så svårt med förhållandena, för resan,
vårre var det för dem, som hade hus och hem och en stor

family. Lyser ut aktian, och sälja hem och husgeråd, var på en möjlighet, som praktiserades, men då det gäller våra utvandrare från denna by, överläts de övergivna hemmen till nära anhöriga, som sedan i sin tur med små resurser bröta sig igenom.

Enkelt hem i denna stil, utförde ingen för månganhet, men resekostnader vare inda heller att likna vid våra, och väligt uppgifter om de här närmast följande här nämnda fallen, ankar man, att de kommo något så när skuldfria in i det nya landet. Men med en stor family och två tomma händer, var det kanske inda så lustblott att möta nya öden i en annan världsdal. Kan man ju vid närmare eftertänks själs besvär.

I frågan om resekostnader tillämpades ännu ett annat system, att anhöriga i Amerika skickade biljett som med församlet mötades, av den unge redemtionen.

En djärv och oförvagen sedan - sjuttonåring, resde i många fall med biljetten i fickan på egen hand

till guldlandet, men var man mera försiktig och eftertänksam, kändes det tryggt att ha någon äldre och bodet karens följeslagare.

Att det var hårda slitningar från både hållen, brödet, förfärderna och bängsöppningarna, ty i många fall var det skrämma för hela livet. Fågon undras på, att man i de flesta fallen, anbefallde dessa unga i Guds beskydd och dagligen bar dem på bönen vägar fram till all mäns Guds.

En av männen, som med låga mellanrum skickat till sina söner, yttrade en gång, "Men som inte har skickat några barn till Amerika bör inte tala om några bekymmer i denna värld."

På långt man känner har utvandringen från denna bygd skett sig oändligt, och om än inte några stordåd kan noteras direkt, kanske man ändå skulle nämna att den store folktalaren Paul Rood som för några år sedan med sin familj besökte trakten, talade om bland annat, att han var son

8 till Theodorus Emma, en flicka från denna by, som i

unga är resor till Amerika. Vi måste följa honom till
den plats, där hans mors var född och upp växt, och här för-
rättade han bön och bevakningar för all Guds godhet.
Even om det är sällsynt, har utvandrarerna i många fall följande
författningar och försäkringar i hemlandet, och i de fall man känner att börja
ägnat sig åt jordbruket.

Den som är intresserad och vill höra på, kan genom dessa
få en utförlig beskrivning om förhållanden här, från
början och till slut, och om en man inte tydligt uttrycker
sig kan man liksom mellan raderna utläsa, vad det står
i ordspråket, "Borde vi bra man komma är bär."